DEELUITWERKING GEBIEDSVISIE

VREDENBURGHZONE - WADDINXVEEN

GEMEENTE WADDINXVEEN

OKTOBER 2022

Stijlgroep landscape and urban design

Het perspectief van de Vredenburghzone [1)]

Rennend op haar trailschoenen over de onverharde paden herinnert de jonge vrouw het zich nog goed. Het was meer dan tien jaar gelden dat zij naar die bijeenkomst voor schoolgaande kinderen was gegaan, op aandringen van haar vader. In een aantal workshops had zij met haar buurtgenoten mee mogen denken en werken aan de inrichting van het gebied waar zij nu twee keer in de week 's ochtends vroeg voor dag en dauw doorheen rende. Vanuit haar huis aan de rand van het speeleiland in Park Triangel en dan via één van de groene wiggen over de Zuidelijke rondweg zo de natuur in. Ongestoord, omringd door het coulissenlandschap van de Vredenburghzone.

Elk seizoen zag het er weer anders uit, maar altijd weer verrassend en op een manier ook rustgevend. Vaak was zij alleen, maar soms kwam ze op de terugweg de eerste hondenliefhebbers tegen. Ook zij hadden er duidelijk zin in: ze waren bijna bij het gebied dat hun speeldomein was, duidelijk afgebakend en ingepast tussen de watergangen direct na de eerste brug. Een slimme keuze: op die manier konden de dieren hun gang gaan zonder andere dieren in het gebied te verstoren.

De uil in de dode holle boom verderop in het gebied stoort zich niet aan de activiteiten op afstand. Het was een succesvolle jacht geweest. Sinds de mensen het gebied hadden ingeplant met bosschages en struikgewas is het hier goed jagen op kleine dieren. Ook de bomenlanen, die gebruikt worden door de vleermuizen om te foerageren, bieden voldoende voedsel door de dieren die op het waterrijke en daarmee voedselrijke gebied afkomen. Ook deze lente zullen het nest zich weer vullen en zeker twee drie jongen uitvliegen om hun heil elders te zoeken.

Kinderen verzamelen zich bij het kruispunt om samen op te fietsen naar school. Vandaag is het zover: vanmiddag met de klas naar de Vredenburghzone: veldklas! Op zoek naar de eerste kikkerdril, bomen herkennen aan de eerste bladeren, misschien zijn de eerste libellen al uit de waterplas bij de "veerpont" gekomen. De veerpont... bijna net zo populair als speelplek voor de kinderen als de natuurspeelplaats verderop. Of de boomgaard aan de andere zijde van de sloot. Ongetwijfeld dat ook de andere kinderen zich het hele gezin daar aan het einde van de zomer net voor het nieuwe schooljaar weer treffen voor de appelpluk en de eerste ciderproeverij.

In het weiland staat een groepje paarden bij elkaar. Rustig grazend zien ze de zon gedurende de dag richting het hoogste punt rijzen. Wanneer zij weer daalt en verdwijnt achter de rij elzen, weten ze dat het tijd was dat de mensen van hun werk langs komen voor hun dagelijkse ritje over de ruiterpaden door het gebied. Verder voelt voor hun de omgeving nog onveranderd. Behalve de extra bomen voor beschutting. En het schonere water met lekkere planten langs de oevers.

1) het toekomstperspectief Vredenburghzone, zoals beschreven vanuit het verleden van een fictieve bewoner, uit de Gebiedsvisie Vredenburghzone 2019

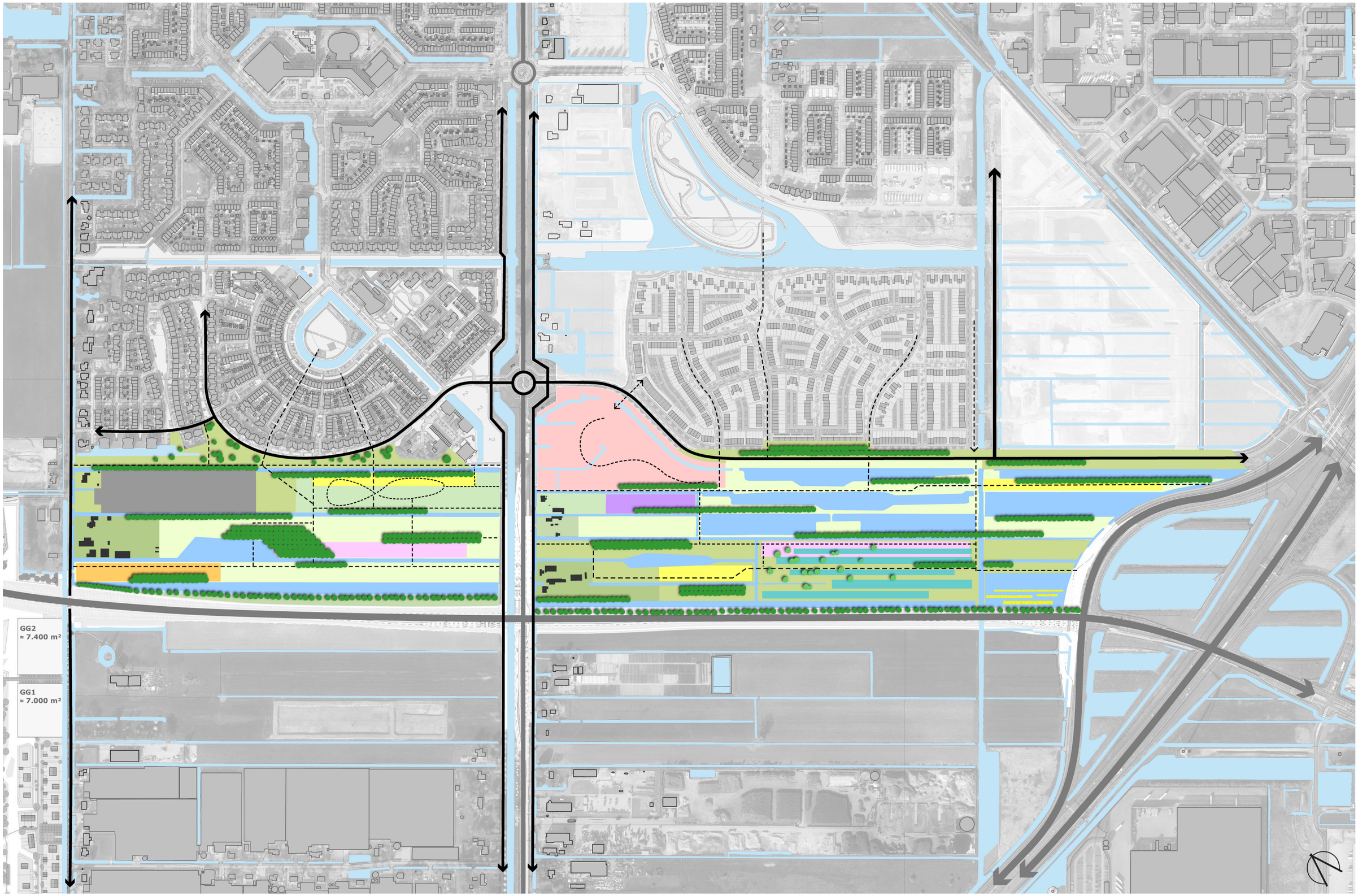

VERBEELDING GEBIEDSVISIE 2019

DE VREDENBURGHZONE

CONTEXT

De zuidrand van Waddinxveen is in ontwikkeling. Met de aanleg van de parallelwegstructuur van de snelweg A12 en de realisatie van Distripark A12 en de Glasparel aan weerszijden van de snelweg tussen de afslagen Zevenhuizen en Waddinxveen, transformeert dit deel van het open polderlandschap naar een distributie- en glastuinbouwgebied in het hart van de Randstad.

Niet alleen langs de A12 verandert de omgeving: ook de bestaande stedelijke contour is in snel tempo in ontwikkeling. Een nieuwe woonwijk Park Triangel verschijnt tussen de bestaande woonwijk Zuidplas en de spoorlijn Gouda - Alphen aan den Rijn. Om de bestaande wegen van Waddinxveen te ontlasten, wordt een nieuwe randweg aangelegd, waarvan een deel - de Vredenburghlaan - door het resterend open gebied tussen de woon- en werkgebieden loopt.

Tussen de bestaande wijken en de Vredenburghlaan ligt de groene buffer van de Vredenburghzone. De Vredenburghzone wordt door de gemeente de komende jaren stap voor stap ontwikkeld tot een duurzaam, recreatief natuurgebied op de overgang van het stedelijk woongebied en de Vredenburghlaan.

GEBIEDSVISIE

In 2019 is een gebiedsvisie opgesteld. De gebiedsvisie is opgebouwd uit een aantal "lagen". Deze lagen volgen de doelstellingen die aan de voorzijde zijn meegegeven en in het participatieproces verder zijn verfijnd:

- Behoud van bestaande kwaliteit en identiteit
- Het verbeteren van de toegankelijkheid en bereikbaarheid
- Het versterken en uitbreiden van natuurwaarden als katalysator van ontwikkeling van ecologisch landschap
- De landschappelijke inpassing van de Vredenburghlaan
- Het behoud van bestaande waardevolle functies en toevoegen van extensief recreatief gebruik [2)]
- Het sturen op gebruik door middel van toegankelijkheid

Alle lagen over elkaar heen vormen de bouwstenen voor de duurzame transformatie van de Vredenburghzone. Ze zijn een ruimtelijke en programmatische uitwerking van de verschillende ambities op het gebied van natuur, ecologie, toegankelijkheid, recreatievormen en functies, en een gezonde leefomgeving, die in de Vredenburghzone gaan landen.

PROCES

Het is bewust niet de bedoeling de Vredenburghzone de komende jaren in één keer te realiseren. Voor de duurzame transformatie van dit gebied is gekozen voor een zorgvuldig meerjarig ontwikkelingsproces, waarin bewoners in het gebied en de directe omgeving, initiatiefnemers en de gemeente een open samenwerking en participatie aan gaan om toe te werken naar een organische ontwikkeling van alle meegegeven doelstellingen in het gebied van bijna 40 hectare.

In 2020 is gestart met de eerste uitwerking van de Vredenburghzone (fase 1 en 2). Deze gebieden worden in twee fases ontwikkeld tot waterrijk natuur- en recreatiegebied. Eind 2021 is er met een klankbordgroep van betrokken bewoners gestart met de verdere uitwerking van de gebiedsvisie. Deze deeluitwerking bestaat uit het oostelijke deel van de Vredenburghzone.en het gebied langs de Vredenburghlaan. Deze gebieden hebben de benaming deeluitwerking oost en deeluitwerking west gekregen.

Dit boekje is bedoeld als toekomstperspectief voor een deel van de Vredenburghzone. Het is de ambitie om dit gebied, aan de hand van deze deeluitwerkingen, geleidelijk in te richten.

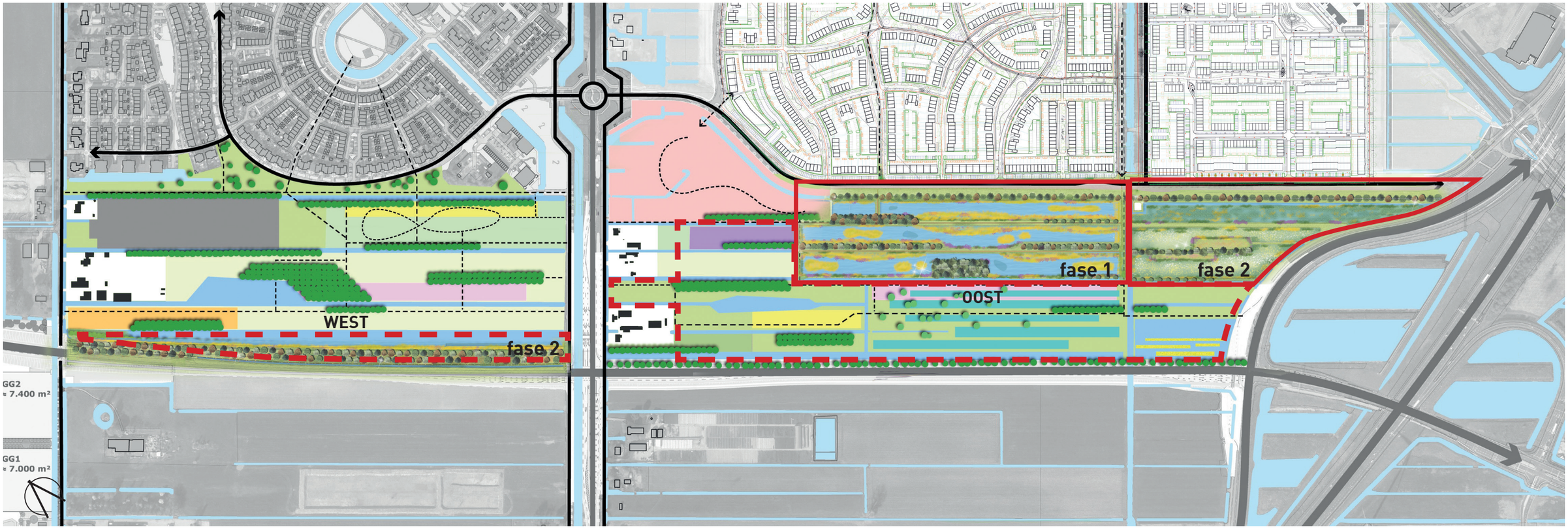

PLANGEBIED DEELUITWERKINGEN WEST EN OOST

2) extensief recreatief gebruik: vormen van dagrecreatie, die passen bij het gebruik, het beeld en de natuurwaarden van het gebied in de toekomst

TOTAALOVERZICHT VAN DE VERSCHILLENDE DEELONTWERPEN BINNEN DE VREDENBURGHZONE

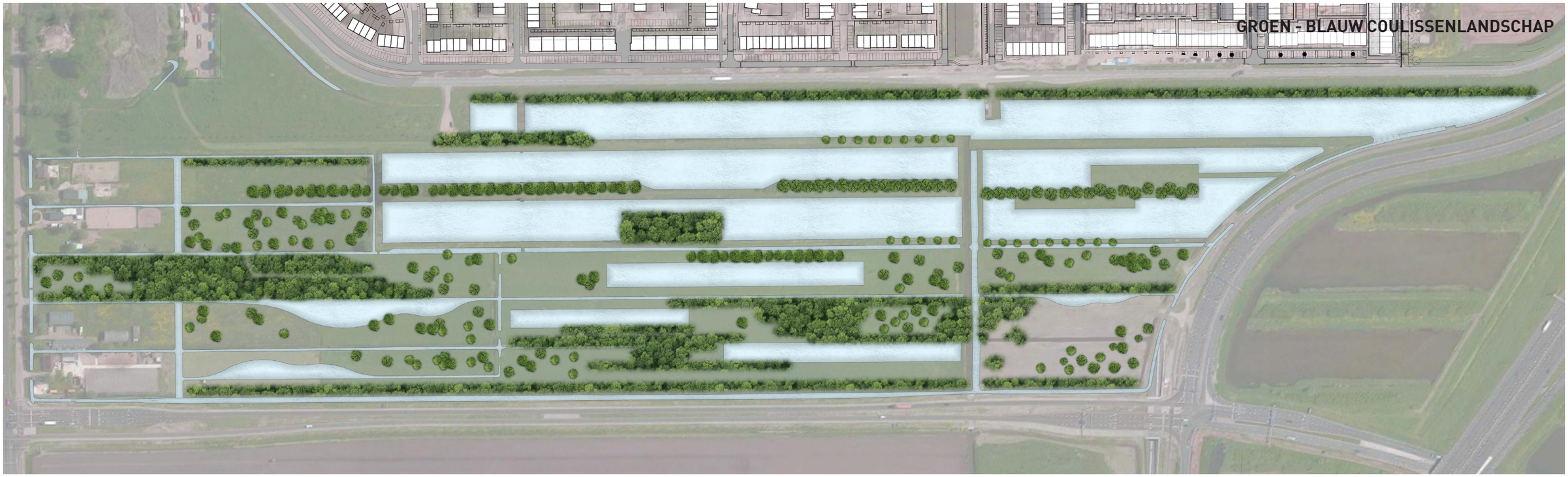
GROEN - BLAUW COULISSENLANDSCHAP

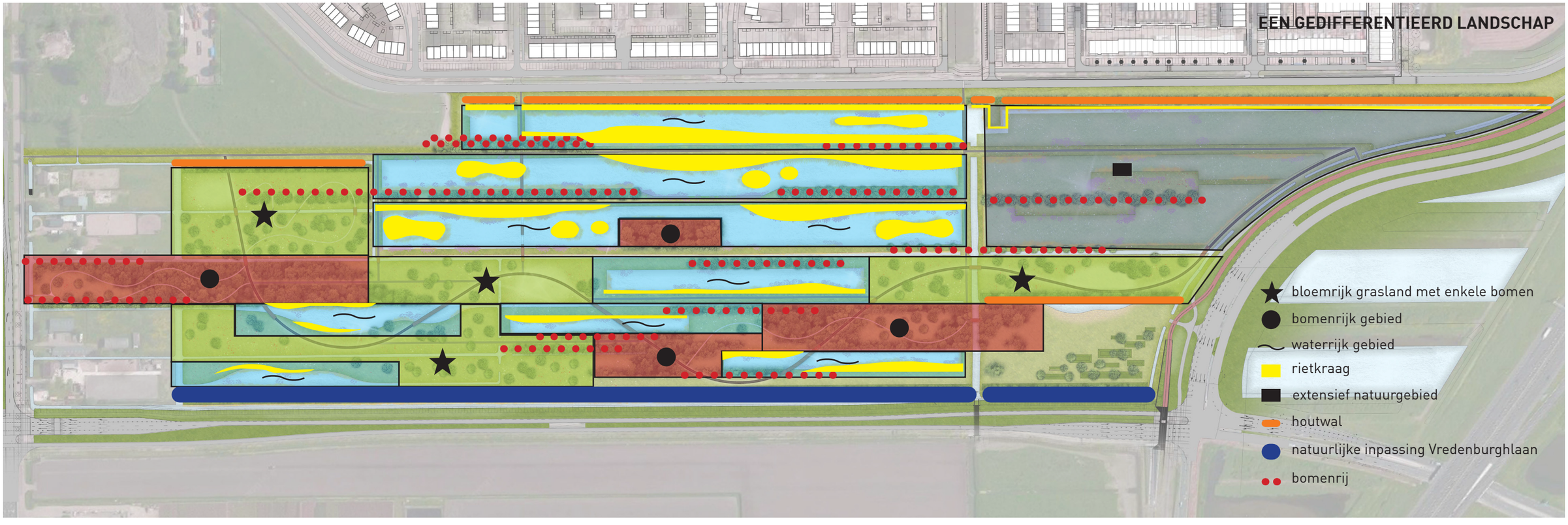
EEN GEDIFFERENTIEERD LANDSCHAP
bloemrijk grasland met enkele bomen
bomenrijk gebied
waterrijk gebied
rietkraag
extensief natuurgebied
houtwal
natuurlijke inpassing Vredenburghlaan
bomenrij

DE DEELUITWERKINGEN IN OOST

VOORTZETTEN VAN DE GROENBLAUWE STRUCTUUR

Het huidige beeld van de Vredenburghzone heeft een duidelijk herkenbare identiteit en kwaliteit. Het oorspronkelijke slagenlandschap, haaks op de ontginningslinten van de Plasweg en de parallelstructuur van de Beijerincklaan, is goed leesbaar in de ondergrond en vormt een ideale basis voor de landschapsontwikkeling.

In de eerste fase is de eerste stap gemaakt in het versterken van de richting van het landschap en de inrichting van slagen met enerzijds water, anderzijds weidelandschap. Bomenlijnen versterken het afwisselend beel van groen en blauw in het gebied en zorgen voor de typische landschapsbeleving.

In de overgang van de Zuidelijke Rondweg naar de Vredenburghlaan winnen het weidelandschap en de boskavels het steeds meer van het open water. Daarmee verschuift de functie in het gebied van natte natuurwaarden op naar meer recreatief gebruik. In de Vredenurghzone is voldoende ruimte om naast natuurbeleving ook extensieve vormen van recreatie te combineren met het landschap.

LANDSCHAP, BIODIVERSITEIT EN NATUUR

Het inrichtingsplan voor de Vredenburghzone laat een scala aan landschapstypen zien. Naast de aanwezige waterrijke gebieden en plasdraszones met wandeldijkjes langs natuurvriendelijke oevers, komen in het gebied ook de drogere, meer begaanbare landschapstypen terug. Bloemrijke graslanden, weiden en bossages, al dan niet begeleid door houtwallen en bomenrijen, leiden tot een veelkleurig palet aan landschappen binnen Vredenburghzone voor mens en natuur.

De afwisseling van open en dicht landschap - typerend voor het coulissenlandschap - biedt een diversiteit aan lijnen, velden en zichten die de maat en schaal van de bufferzone terug brengen naar de juiste verhoudingen van een aantrekkelijk landschap en de beleving vergroten. Juiste de balans tussen natuur en recreatie in dit landschap, maakt van de Vredenbughzone een leefomgeving, die uitnodigt voor gebruik, beleving en respect voor dat landschap.

Bomenrijen worden gevormd door verschillende gebiedseigen boomsoorten en dienen als foerageergebied voor vleermuizen en roofvogels. Houtwallen, struikgewas en weilanden bieden een biotoop voor verschillende kleine zoogdieren. De laantjes met knotwilgen zijn productiebos voor wilgentenen die weer als natuurlijke schuttingen of erfafscheidingen worden toegepast. De natuurvriendelijke oevers zijn een rijke wereld voor amfibieën, insecten, kleine knaagdieren en vogels.

Elke toevoeging versterkt bestaande functies en gebruik en voegt nieuwe waarde toe aan het groeiend palet van natuurwaarden in de Vredenburghzone.

boskavels met struinpaden

lange lijnen van water en bomen

broedkamers voor de dieren

vlonderpaden door de natuur

een rijk palet aan planten, struikgewas en bomen

insectvriendelijke bloemrijke graslanden

coulissenlandschap en vergezichten

biotopen en kringloop voor verschillende soorten

SFEERBEELDEN DEELUITWERKING OOST

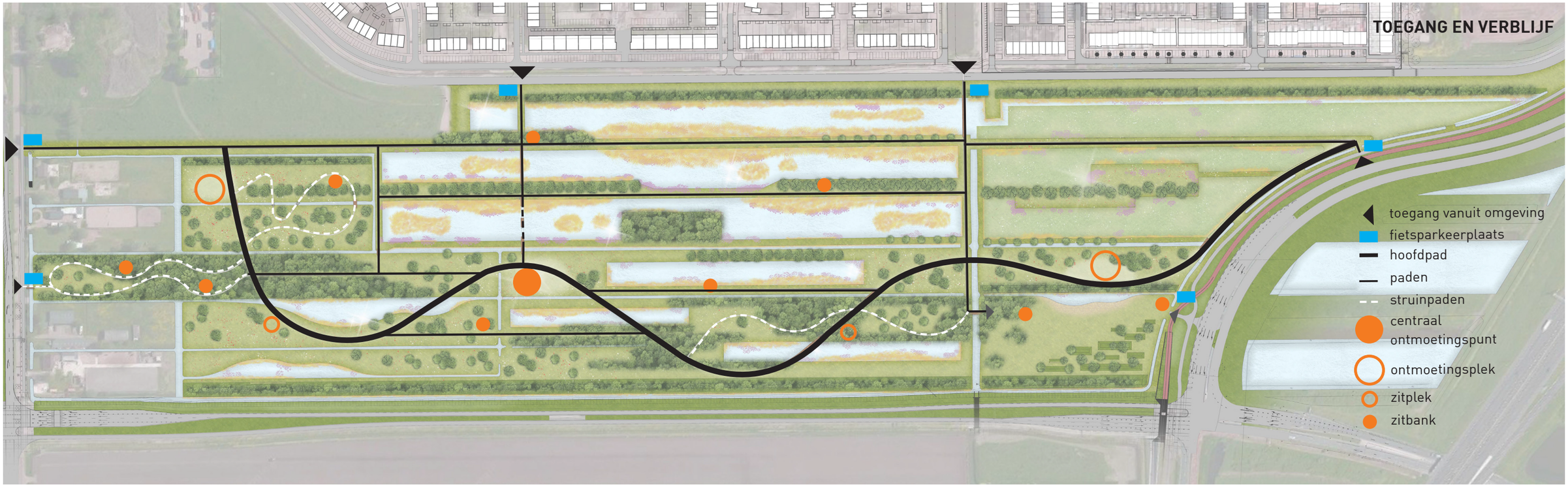
TOEGANG EN VERBLIJF
toegang vanuit omgeving
fietsparkeerplaats
hoofdpad
paden
struinpaden
centraal ontmoetingspunt
ontmoetingsplek
zitplek
zitbank

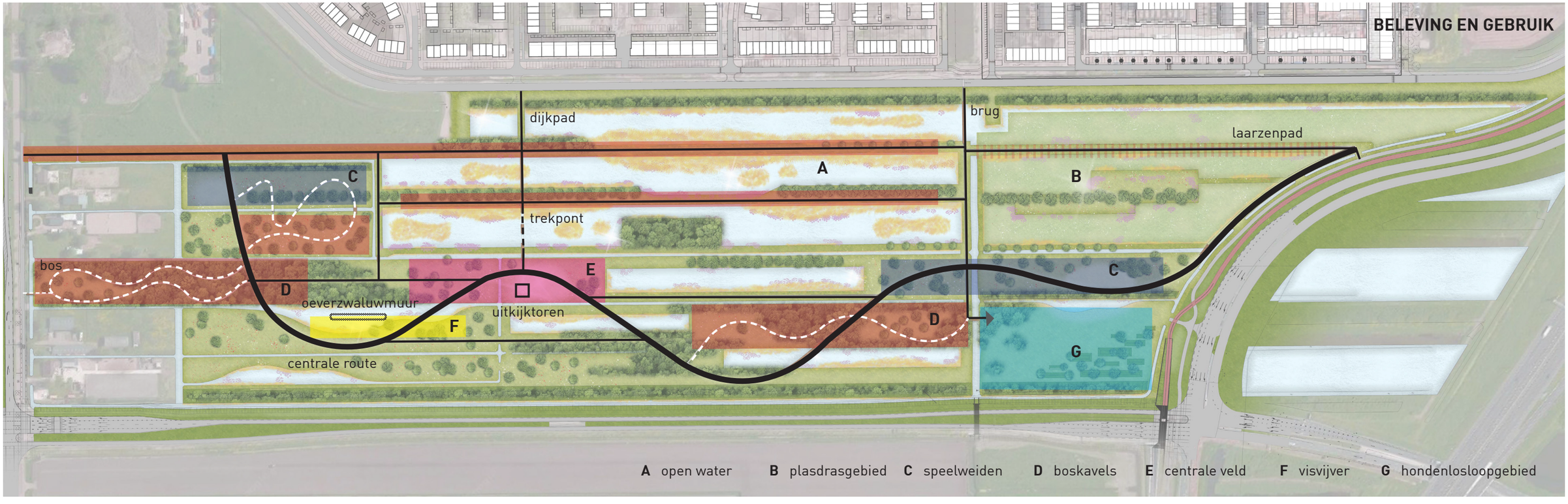
BELEVING EN GEBRUIK
dijkpad
brug
laarzenpad
A
B
C
trekpont
bos
D
E
oeverzwaluwmuur
uitkijktoren
F
centrale route
C
D
G
A open water
B plasdrasgebied
C speelweiden
D boskavels
E centrale veld
F visvijver
G hondenlosloopgebied

BEREIKBAARHEID EN TOEGANKELIJKHEID

Sommige gebieden in de Vredeburghzone lenen zich beter voor recreatief medegebruik dan andere gebieden. Sommige functies laten zich wel inpassen maar niet mengen, waardoor het verstandig is om ze ruimtelijk te isoleren. Bijvoorbeeld een hondenlosloopzone. Door zorgvuldig te kiezen voor bepaalde vormen van toegankelijkheid wordt richting gegeven aan de wijze en mate van gebruik. Een brug laat zien waar het gebied toegankelijk is (en dus waar het wenselijk is om het gebied te betreden).

Vanuit de omgeving is op een aantal plekken het gebied toegankelijk gemaakt. Hierbij is met nadruk gemikt op een bereikbaarheid van de Vredenburghzone met de fiets of te voet. Het gebied zelf is primair voor voetgangers ingericht. Om die reden heeft iedere toegang een eigen voorziening om de fiets te kunnen parkeren.

Elke toegang tot het gebied kent haar eigen herkenbare landschappelijke karakter. Zo is er vanuit Park Triangel een toegang over het water via een brug of via een dijkpad. Aan de zijde van het lint biedt een wilgenlaan en een boskavel toegang tot het gebied en vanaf de zijde van het Moerkapellepad kan gekozen worden voor een struinpad of een makkelijk begaanbare route door het gebied.

Het centrale pad is gebruiksvriendelijk (ook voor rolstoelgebruikers) en slingert zich autonoom door alle verschillende landschapstypen in het gebied. Op die manier wordt voor de wandelaar een dwarsdoorsnede geboden langs de route van alle kwaliteiten die in de Vredenburghzone worden geboden.

LANDSCHAPSBELEVING EN EXTENSIEF RECREATIEF GEBRUIK

De nieuwe inrichting van dit deel van de Vredenburghzone biedt een uitstekende basis voor de ontwikkeling van natuurwaarden en en gezonde, aantrekkelijke leefomgeving voor mens en dier. De verschillende paden bieden je steeds opnieuw een ander perspectief op het gebied en leiden naar de verschillende velden voor recreatief medegebruik.

Verdeeld over het gebied wordt langs de paden en bij de recreatievelden voldoende zitgelegenheid en verblijfskwaliteit geboden, die past bij het gebied: informele zitplekken, natuurlijke materialen, een uitkijktoren centraal in het gebied, dat zicht geeft op de omgeving. Alles in de Vredenburghzone is gericht op een beleving en gebruik van het gebied dat recht doet aan het landschap. Dergelijke activiteiten kunnen individueel (hardlopen, sporten, wandelen, vissen) of collectief (picknicken, yogaclass, etc): het landschap biedt voldoende plekken en ruimte.

Voor het hondenlosloopgebied, dat vanuit elders in het gebied een betere inpassing nodig had in relatie tot het natuur- en recreatiegebied, is een nieuwe locatie ingericht, die toegankelijk is en tegelijkertijd goed te kaderen. Op deze manier kan de functie van hondenlosloopgebied met een speelweide en strand voor de viervoeters toch goed gecombineerd worden met de functie van natuurgebied.

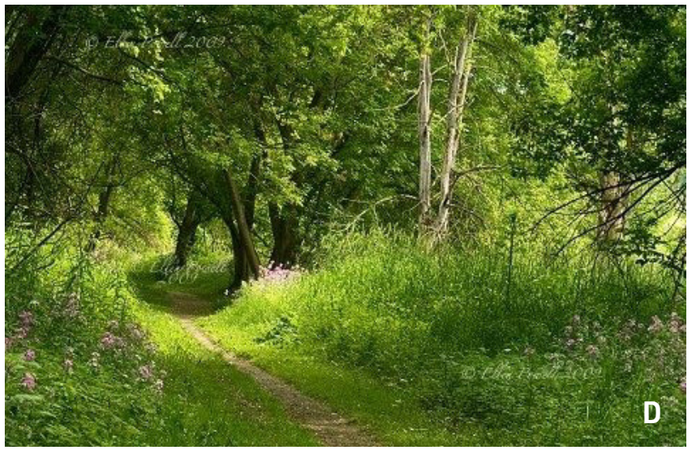

PROFIEL 1

VREDENBURGHLAAN | LANDSCHAPPELIJKE INPASSING | HONDENLOSLOOPGEBIED | HONDENSTRAND | HOUTWAL | HOOFDPAD | VERBLIJFSGEBIED

PROFIEL 2

VREDENBURGHLAAN | LANDSCHAPPELIJKE INPASSING | VERBLIJFSGEBIED | WANDELPAD | RIETKRAAG | RIETKRAAG | WANDELPAD | NATUURVRIENDELIJKE OEVER

2
1
2
1

PLAS-DRAS
BLOEMRIJK GRASLAND
BLOEMRIJK GRASLAND
PLAS-DRAS
WANDELPAD
PLAS-DRAS
HOUTWAL
ZUIDELIJKE RONDWEG

RANSUILBOSJE
WANDELPAD
NATUURVRIENDELIJKE OEVER
RIETKRAAG
WANDELPAD
RIETKRAAG
RIETKRAAG
HOUTWAL
ZUIDELIJKE RONDWEG

PROFIEL 3

VREDENBURGHLAAN
LANDSCHAPPELIJKE INPASSING
GROENZONE
WANDELPAD
RIETKRAAG
RIETKRAAG
VERBLIJFSGEBIED
UITKIJKTOREN

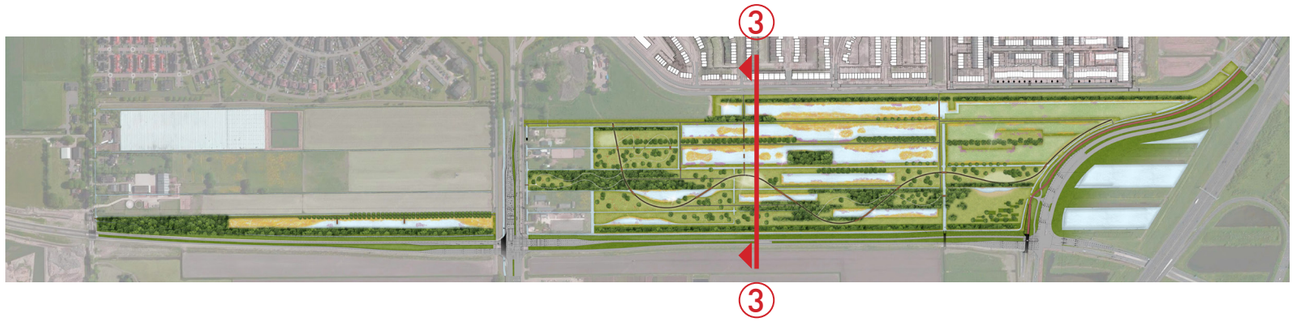
3
3

TREKVLOT
NATUURVRIENDELIJKE OEVER
WANDELPAD
RIETKRAAG
HOUTWAL
ZUIDELIJKE RONDWEG

GROEN - BLAUW COULISSENLANDSCHAP

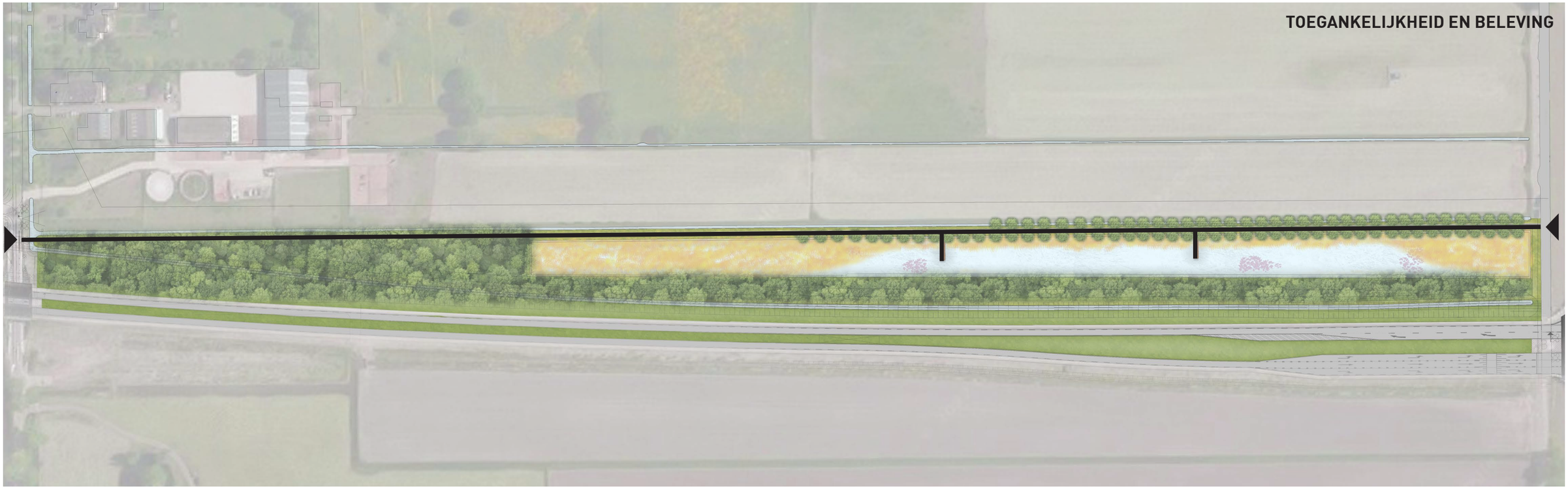
TOEGANKELIJKHEID EN BELEVING

DE DEELUITWERKING IN WEST

Na de aanleg van de Vredenburghlaan is de aangrenzende grond beschikbaar gekomen voor de gemeente. Vanuit de gebiedsvisie is een grote wens van de bewoners aan de gemeente meegegeven om alsnog de Vredenburghlaan landschappelijk in te passen. Een extra opgave in deze hoek van het plangebied, omdat de weg juist hier ter hoogte van de Plasweg bovenlangs het bestaande lint kruist. Daarmee toont de weg zich op een verhoogd grondlichaam boven het omliggend maaiveld zich het meest zichtbaar.

Anderzijds is dit deel van de Vredenburghzone waar de gemeente nog weinig grondbezit heeft. In verhouding wordt nu relatief veel energie gebracht naar zuidoostelijk deel van het gebied tussen de Tweede Bloksweg en het Moerkapellepad, eenvoudig omdat daar zich nu de kansen voordoen.

Toch is het standpunt van de gemeente om ook in het noordwestelijk deel te starten met de transformatie. Door slim gebruik te maken van de aanwezige ruimte kunnen toch veel van de doelstellingen van de Vredenburghzone landen in een relatief smalle zone langs de N457.

VOORWAARDEN SCHEPPEN VOOR NATUURONTWIKKELING

De belangrijkste voorwaarde voor natuurontwikkeling is het creëren van gradiënten en variatie. Delen van het gebied worden vergraven tot water met natuurvriendelijke oevers. De vrijgekomen grond wordt langs de Vredenburghlaan ingezet om en grondwal te maken, waardoor een groot reliëf ontstaat van nat naar droog. Daarmee worden zowel nieuwe natte natuurwaarden toegevoegd aan het gebied en de droge natuurwaarden uitgebreidt met een grondwal met onderbeplanting, struikgewas en bosplantsoen.

LANDSCHAPPELIJKE INPASSING VAN DE VREDENBURGHLAAN

Het reliëf dat wordt ingezet om op de beperkte ruimte een grote mate van natuurwaarden te creëren, geeft tevens een prima antwoord op de wens tot landschappelijke inpassing van de N457. Het hoogteverloop en de beplanting langs en op de houtwal nemen het zicht op de Vredenburghlaan voor de wijk Zuidplas grotendeels weg, ook nu de tussenliggende gronden nog in gebruik zijn als agrarisch gebied.

HET RECREATIEF RONDJE ZUIDPLAS

Vanaf de Plasweg biedt een lommerrijk kavel toegang tot dit deel van de Vredenburghzone zonder dat de Vredenburghlaan wordt gezien. Achter dit boskavel ontvouwt zich een waterrijke zone, die over de volle lengte via een struinpad kan worden ervaren. Vanaf het pad kan, via korte steigers het water worden "betreden". De groene grondwal langs de N457 vormt het continue landschappelijke decor van deze extensieve wandelroute. Bewust is (nog) geen andere activiteit toegevoegd - dat kan wachten tot meer delen van het gebied openbaar worden - maar het rondje Zuidplas via de woonwijk, langs de Plasweg, via dit gebied naar de IJssermanweg en weer terug naar de woonwijk is hiermee realiteit.

TOTAALOVERZICHT VAN DE VERSCHILLENDE DEELONTWERPEN BINNEN DE VREDENBURGHZONE

Stijlgroep
landscape and urban design

GEMEENTE
WADDINXVEEN